

Dr hab. Tomasz Wendland
Prof. Akademii Sztuki w Szczecinie

Poznań, 06.10.2016

**Recenzja pracy doktorskiej i dorobku artystycznego mgr. Mateusza Pęka
związku z przewodem doktorskim w zakresie sztuk plastycznych
w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne.**

Pan mgr Mateusz Pęk urodził się w 1978 w Lęborku. W 2002 roku został absolwentem Wydziału Malarstwa, a w 2006 roku Wydziału Grafiki oraz Środowiskowych Studiów Doktoranckich w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Ta też od 2015 roku jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym.

Swoje realizacje tworzy z wykorzystaniem różnych mediów: wideo, instalacji, obiektu, grafiki, tekstu. W 2004 roku, przebywał na stażu asystenckim u prof. Maurica Huvlein, w pracowni wideo i animacji w Instytucie Sztuk Wizualnych w Orleanie. Następnie rozpoczął współpracę w pracowniach intermedialnych ASP w Gdańsku (adi. II st. Wojciecha Zamiary, prof. Witosława Czerwonki, prof. Grzegorza Klamana), w których był współodpowiedzialny za tworzenie programu dydaktycznego tych pracowni oraz techniczną realizację zadań.

Pan Mateusz Pęk posiada w swoim dorobku prezentuje wiele istotnych dokonań, w tym indywidualnych i zbiorowych wystaw w kraju i za granicą. Jest też laureatem ważnych konkursów i nagród. Jego twórczość artystyczna została szeroko opisana i zdokumentowana w wielu publikacjach, opracowaniach krytycznych i katalogach.

Dorobek twórczy:

Nagrody i stypendia:

2013 Nominacja do nagrody „Splendor gedanensis” za rok 2012
2012 Główna nagroda w międzynarodowym konkursie „Baltic goes digital”
2009 Stypendium Marszałka Województwa Pomorskiego
2009 Nominacja do Pomorskiej Nagrody Artystycznej za rok 2008
2004 Stypendium Marszałka Województwa Pomorskiego
2004 Roczne stypendium w Instytucie Sztuk Wizualnych w Orleanie
2003 Nagroda Prezydenta Miasta Gdańsk dla młodego twórcy w dziedzinie video-art

Wystawy indywidualne:

2014 „Ecce Face”, Kolonia Artystów, Gdańsk
2012 „Nuda i śmiech”, Gdańska Galeria Miejska, Gdańsk

„Bałtycka Agora”, Akademia Projektowania Mediów, Karlskrona, Szwecja
2011 „Inkrustacja”, Galeria Zona, Łódź, Polska
„Widziałem Go z bliska”, Galeria Jesionowa 4/3, Gdańsk
2009 „Backspace”, Galeria NCK, Gdańsk
„Życie jako problem”, CSW Łaźnia, Gdańsk
2008 „2.5D”, Galeria BWA, Jelenia Góra
2007 „Świątynia w cyberkulturze”, Galeria Project 1, Gdańsk
2005 „Projekt TechnoSakralizacji”, Galeria Kont, Lublin
2004 „Preparaty”, Galeria Wall, Orlean, Francja

Wybrane wystawy grupowe:

2014 „Art Line”, iMAL Centrum Kultury Cyfrowej i Technologii, Bruksela, Belgia
„HANSEvideoart”, Kunsthalle St. Annen, Lubeka, Niemcy
2013 „Art Ready”, Galeria Spiż 7, Gdańsk
„Patch”, Galeria Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki, Kraków
„Mixing Realities”, Muzeum Regionu Blekinge, Karlskrona, Szwecja
2012 „Moving silence”, Instytut Goethego, Ateny, Grecja
„Patch”, Galeria Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki, Kraków
„Baltic goes digital”, Gdańska Galeria Miejska, Gdańsk
„Space matters”, przestrzeń publiczna, Karlskrona, Szwecja
2011 „Based in Berlin”, Galeria Atelier, Berlin, Niemcy
„14 Biennale Sztuki Mediów WRO”, Wrocław
„Nie na miejscu”, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa
2010 „Biennale Mediations 2010”, Muzeum Narodowe w Poznaniu
„Metasurvival”, Galeria Spiż 7, Gdańsk
„Youngest generation”, kino Dvor, Lublana, Słowenia
„Jeden pies 2”, Galeria BWA, Bydgoszcz
2009 „Jeden pies” wystawa w ramach „Wilno- Europejska Stolica Kultury”, Wilno, Litwa
„Platoux festival” - Festiwal Sztuki Audiowizualnej, CSW Toruń, Toruń
2008 „European Attitude” - Biennale sztuki, Zentai MoMA, Shanghai, Chiny
2007 „Asteizm- żart w sztuce”, CSW „Zamek Ujazdowski”, Warszawa
„Witryna Wolności”, Galeria Repassage, Kraków
„To idzie młodość!”, Galeria Przy ul. Jesionowej, Gdańsk
„WRO 2007”, Centrum Sztuki Nowych Mediów „WRO”, Wrocław
„Asia Europa Mediations” - Biennale Sztuki, Poznań
2006 „Inscenizacja śmierci JP2”, Galeria Modelarnia, Gdańsk
„Przekonaj się!”, Centrum Kultury Austriackiej, Warszawa
„Loire-Vistule”, Galeria St. Jean, Orlean, Francja
2005 „Czerwonka, Zamiara, Pęk”, Galeria Nowa Oficyna, Gdańsk
„Un/Real?”, Galeria Inner Spaces, Poznań
„WRO 2005”, Centrum Sztuki Nowych Mediów „WRO”, Wrocław
„Absolwent” - wystawa z okazji 60 lecia ASP Gdańsk, galeria IS Wyspa, Gdańsk
2004 „Sezon Polski we Francji”, Galeria St. Jean, Orlean, Francja
„Prezentacje”, Galeria Żak, Gdańsk
„Zimno 3”, Galeria Modelarnia, Gdańsk
2003 „Wojtek Zamiara i studenci”, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa
„V Ogólnopolski Konkurs Malarstwa im. Gepperta”, Galeria BWA, Wrocław
„Some like it hot” - prezentacja młodej sztuki polskiej, Galeria Bloxham, Londyn, Anglia
Publikacje (wybrane):
„Tekstylija Bis. Słownik młodej polskiej kultury”, red. Piotr Matecki, Kraków 2006
„Metafizyka a sensualna cielesność”, A. Rogoś, www.bunkiersztuki.com.pl, Gdańsk 2005
„Un/Real? – O ujawnieniu różnic między realnym a wyobrażonym”, R. Bromboszcz, www.obieg.pl, Warszawa 2006
„Asia-Europa Mediations”, red. Tomasz Wendland, Sławek Sobczak, Poznań 2007
„Życie po życiu”, P. Stasiowski, www.obieg.pl, Wrocław 2008

„Soft religia w sztuce Polskiej”, Kazimierz Piotrowski, Newsweek Polska, Warszawa 2008
„Jeden Pies”, red. Viola Kuś, Wacław Kuczma, Bydgoszcz 2009
„Laboratorium rzeczywistości”, Krzysztof Jurecki, EXIT – nowa sztuka w Polsce, kwartalnik 1(81), Warszawa 2010
„Video game as a problem”, K. Prajzner, www.obieg.pl, Warszawa 2010
„Biennale Mediations 2010”, red. Tomasz Wendland, Poznań 2010

Zacznę od podsumowania.

Mateusz Pęk znany jest nam jako artysta odnoszący się do rzeczywistości za pomocą różnych mediów. Pisemna część pracy doktorskiej odsłania nam pewien aspekt jego twórczości, refleksję dotyczącą artefaktu jako „*obrazowania i uprawomocnienia relacji międzyludzkich na różnych poziomach komunikacji*”, jak pisze sam autor w swojej rozprawie. Jest to niezwykle cenne mieć ten przywilej zagładania w proces twórczy artysty, poznawać nurtujące go pytania. Proces twórczy to czas wyborów, decyzji, które są nieodwracalne i prowadzą do kształtowania ostatecznej formy dzieła. Praca doktorska jest pomostem pomiędzy dziełem a towarzyszącą nieustannie refleksją artysty. W jego twórczości interesuje mnie nie tyle to co artysta wie, ale to czego artysta nie wie, bowiem właśnie to jest meta tezą jego twórczości. W dziełach Mateusza Pęka, jak i jego pracy pisemnej jest to niezwykle widoczne a nawet eksponowane. Artysta pozostawia, a może nawet porzuca dzieło sztuki - Artefact losowi wielu interpretacji, pisząc: „*cechą artefaktu relacyjnego jest przekształcanie i wzbogacanie o nowe jakości elementy, w zależności od środowiska w jakim występuje lub też od medium ekspresji*”. Akt porzucenia dzieła jest radykalny, gdyż powołując się na teorię „aktora-sieci” Bruno Latour’a, Mateusz Pęk udostępnia dzieło sztuki do dowolnej interpretacji, nie tylko na wystawach ale w sieci, gdzie odbiorcą stają się nie tylko ludzie, ale „tzw. nie-ludzie, czyli np. komputery, maszyny, czy programy komputerowe”.

W wielu realizacjach, takich jak: „2,5D”, „Życie jako problem”, „Nikt/Nigdzie”, „Kolekcja Wspomnień”, czy „Bałtycka Agora”, obecność człowieka jest śladowa. Prezentowane są raczej miejsca dla lub, bez człowieka.

W pracach: „Sims2know”, „Życie jako problem”, „TechnoSakralizacja Kościoła Katolickiego”, czy „Kolekcja Wspomnień” występują nie-ludzie, byty ożywione w przestrzeni wirtualnej mające znamiona człowieka, są jedynie jego desygnatami, wiodą „życie” wyłącznie po kliknięciu myszką. Ale czy na pewno? Uwięzione w chmurze, są w obiegu i w posiadaniu, urządzeń i programów komputerowych. Są artefaktami, „aktorami-sieci”, grającymi swoje role dla odbiorców ludzi, jak i maszyn, przy czym ta druga narracja jest nam niedostępna.

Mateusz Pęk sięga jednak dalej. Zarówno przerażająca pusta ziejąca z pracy „Życie jako problem”, porozrzucane elementy twarzy w przestrzenie galerii składające się na pracę „2.5D” prowadzą nas do metafizycznego wymiaru w pracy „Religijne Inplanty” i towarzyszącej temu projekcji wideo „Sanktuarium Adoracji”, które miałem przyjemność prezentować na kuratorowanej przeze mnie wystawie w Zendai MOMA w Szanghaju w 2007 roku.

Wszystkie prace prowadzą jakby do jednego portu „Nie-wiedzy”, jak to kiedyś

sformułował prof. Jarosław Kozłowski. Ta nie-wiedza jest wartością pozytywną, obecnością, tego co niedostępne w każdy inny sposób poza sztuką. Mateusz Pęk tę obecność nie-wiedzy udostępnia doświadczeniu zmysłowemu za pomocą Artefaktu, kładąc w swoje pracy pisemnej na jego charakter relacyjny, i co ciekawe w swoich dziełach jak i w pracy pisemnej puszcza los artefaktu w sieć, mając świadomość, że będzie on nabierał nieskończonych perturbacji znaczeniowych, wzbogacając się o nowe treści i interpretacje. Ta metafizyka obrazu przekracza jednak tradycyjne granice, kiedy autor świadomie przeznaczają swoje prace do odbioru przez maszyny i programy komputerowe. Są one przecież stworzonym przez człowieka drugim, równoległym do analogowego wymiarem istnienia, w którym uczestniczymy.

Nic ponad to.

Interesuje mnie jednak niezwykle inspirujący temat strategii kuratorskiej jaka jest konsekwencją tej idei. Otóż kończy się era wystaw dedykowanych tradycyjnej publiczności odwiedzającej salony sztuki, przyglądającej się odbiciu swojej rzeczywistości w lustrach obrazów olejnych. Kończy się powoli życie na forum publicznym, a już dawno zaczęło się życie w procedurach wzorów algorytmicznych, kodów i aplikacji internetowych, gdzie spotykamy się częściej niż na ulicy. Teraz jak nigdy przedtem wiemy, że kwant, że światło jest wiedzą, obrazem skonfigurowanym w dostępny nam sposób. Gęstość informacji zacieśnia się dookoła nas z taką szybkością, że prowadzi to do oddzielenia człowieka od analogowej rzeczywistości. Fakt ten przenosi strategię kuratorskie w zupełnie inną rzeczywistość i za tą sugestią jestem Mateuszowi Pękowi wdzięczny.

W związku z powyższym sądzę, że praca doktorska mgr. Mateusza Pęka, spełnia wszelkie wymogi formalne, a twórczość artysty jest znaczącym wkładem w rozwój sztuki i wiedzy o procesach artystycznych w szczególności w kontekście masowej i globalnej komunikacji oraz mediów społecznościowych. Z mojej perspektywy kuratorskiej praca pisemna Mateusza Pęka zmusza do poszukiwania nowych strategii i modeli kuratorskich, stawiając wnikliwe tezy o funkcji i odbiorze dzieła sztuki - artefaktu i jego oddziaływania i budowania nowych relacji międzyludzkich. Odnosząc się do Bruno Latour'a, Mateusz Pęk twierdzi, że odbiorcą sztuki stają się nie tylko ludzie, ale również „tzw. nie-ludzie, czyli np. komputery, maszyny, czy programy komputerowe”, co nie może zostać bez konsekwencji dla praktyk kuratorskich w XXI wieku. Praca pisemna oraz twórczość artysty budują ciekawy dialog, otwierając intrygujący obszar do wielu interpretacji.

Po wnikliwym zapoznaniu się z pracą doktorską mgr. Mateusza Pęka oraz jego dorobkiem artystycznym, wysoko oceniam pracę pisemną i twórczość artysty. Zgodnie z Art.13. Ust.1. ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki zwracam się do Rady Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku o nadanie magistrowi Mateuszowi Pękowi stopnia doktora sztuki w dziedzinie sztuki plastyczne w dyscyplinie artystycznej - Sztuki Piękne.

dr hab. Tomasz Wendland

